

Asia: VN/31244/2023

Lausuntopyyntö: luonnos hallituksen esitykseksi laeiksi poliisilain 5 a luvun, henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 7 luvun sekä sotilastiedustelusta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Huoltovarmuuskeskus kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta ja on perehtynyt Sisäministeriön lausuntopyyntöön VN/31244/2023 ja sen aineistoon. Huoltovarmuuskeskus esittää lausuntonaan seuraavaa:

Pääasiallinen vaikutus

Keskeinen tavoite esityksessä on nykyisen sääntelyn selkeyttäminen ja ajantasaistaminen huomioiden paremmin muuttunut toimintaympäristö ja merkittävästi heikentynyt turvallisuustilanne.

Ilman esitettyjä muutoksia voimassa olevassa lainsäädännössä havaitut tulkinnanvaraisuudet säilyisivät ennallaan, ja tiedonluovutus olisi rajoitettua eikä toiminta muuttuneen toimintaympäristön uhkien vastaamiseksi olisi ennakoivaa ja tehokasta.

Lisäksi toimivaltaisilla viranomaisilla ei olisi parhaita toimintamahdollisuuksia toteuttaa lakisääteisiä tehtäviensä mahdollisimman tehokkaasti nykyisessä turvallisuustilanteessa.

Vaikutus kansalliseen toimintaan

Esityksellä arvioidaan olevan positiivisia vaikutuksia viranomaisten tiedonvaihtoon. Turvallisuusviranomaisten tietojenvaihto syventää entisestään niiden välistä yhteistyötä. Suojelupoliisin ja sotilastiedusteluviranomaisen tiedustelumenetelmän käytön avulla saamien tietojen luovuttaminen aikaisempaa laajemmin toimivaltaiselle viranomaiselle varmistaa ja tehostaa asianomaisen viranomaisen toimintamahdollisuuksia nykyisessä turvallisuusympäristössä.

Kansallisen huoltovarmuuden kannalta on tärkeää, että viranomaisilla on käytössään tarvittavat keinot, joilla paljastetaan ja estetään yhteiskunnan kannalta tärkeisiin toimintoihin tai kriittisiin kohteisiin kohdistuvat uhat (esim. terrorismi).

Tilannekuvan merkitys on nykyisessä turvallisuustilanteessa merkittävässä roolissa. Ehdotetut muutokset sääntelyyn parantavat mm. Rajavartiolaitoksen ja Tullin toimintamahdollisuuksia ja vahvistavat niiden tilannekuvaa nykyisessä turvallisuustilanteessa. Tämä muutos luo edellytyksiä paremmalle kokonaisuymmärrykselle ja operatiivisten voimavarojen optimaaliselle suuntaamiselle.

Vaikutus kansainväliseen toimintaan

Esitetyt muutokset tukevat hyvin pyrkimyksissä huomioida monilla eri tavoilla kansainvälisen yhteistyön edelleen kasvavaa merkitystä. Tavoite, jossa suojelupoliisille mahdollistettaisiin henkilötiedon luovuttaminen kansainväliselle järjestölle, on hyvä. Suomen Nato-jäsenyys liitti Suomen sotilas- ja siviilitiedustelun osaksi liittokunnan tiedusteluyhteisöä. Keskeistä onkin, että eri turvallisuusviranomaisilla on käytössään tarpeelliset keinot paljastaa ja estää mahdollisia turvallisuusuhkia.

Suomi on Nato-jäsenyyden myötä osa eurooppalaista ja transatlanttista turvallisuusyhteisöä. Tämän jäsenyyden myötä on Suomella mahdollisuus kehittää huoltovarmuuttaan ja parantaa yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen suojaamiseen liittyviä kansallisia toimia.

Laaja tilannekuva globaalista turvallisuusympäristöstä edesauttaa kansallisia viranomaisia mahdollisten uhkien arvioinneissa sekä ohjaa viranomaisia ja elinkeinoelämän toimijoita löytämään niihin sopivia vastakeinoja.

Yhteenveto

Huoltovarmuuskeskus vastaa huoltovarmuuden turvaamisesta annetun lain (1390/1992) 6 §:n nojalla mm. huoltovarmuuden kannalta elintärkeiden teknisten järjestelmien toimivuuden varmistamisesta sekä välttämättömän tavara- ja palvelutuotannon sekä sotilaallista maanpuolustusta tukevan tuotannon turvaamisesta.

Uudet tiedustelulait ovat tärkeä elementti huoltovarmuuden turvaamisen kannalta turvallisuusviranomaisten keinovalikoimassa. On tärkeää huomata, että elinkeinoelämän toimijat yhdessä Huoltovarmuuskeskuksen kanssa muodostavat osaltaan muuta viranomaistoimintaa täydentävän havainnointiverkoston. Tätä verkostosta saatavaa tietoa on pyrittävä käyttämään tehokkaasti viranomaistiedon ohella ja sitä mahdollisesti täydentävänä.

Oleennaista on, että kriittistä tilannetietoa voidaan luovuttaa sitä tarvitsevalle toimijalle. Tarve tiedolle voi olla sellaisella yksityis- tai viranomaistaholla, jolla on vastuullaan yhteiskunnan kriittisiä

toimintoja ja niihin liittyvää jatkuvuudenhallintaa tai tämän kokonaisuuden tukemista sekä koordinoimista.

Voimaan saattaminen

Nykyisessä turvallisuusympäristössä pyrkimys saattaa laki mahdollisimman pian voimaan on erityisen tärkeää ja perusteltua.

Vierula Mauri
Huoltovarmuuskeskus